

РОЗДІЛ 3

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА У ВИКЛАДАЦЬКИХ СТРАТЕГІЯХ

ДЕМЧУК Руслана,
докторка культурології,
професорка кафедри культурології
Національного університету «Кієво-Могилянська академія»,
завідувачка відділу культурно-цивілізаційних досліджень
Інституту культурології НАМ України.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ МАГІСТРІВ (на прикладі кафедри культурології НаУКМА)

Переддипломна практика в системі гуманітарної освіти є завершальним етапом навчання, що готує студентів до написання дипломної роботи. Практику переддипломну (дослідницьку) запроваджено 2012 р. відповідно до напрямку професійної підготовки: 034 «Культурологія» магістрів кафедри культурології Національного університету «Кієво-Могилянська академія» й спрямовано, зокрема, на оволодіння навичками, необхідними для подальшої дослідницької роботи в наукових установах сфери культури.

Базою практики від її початку обрано Інститут культурології, створений 2007 р. у складі Національної академії мистецтв України.

Умови практики: наявність попереднього варіанту кваліфікаційної магістерської роботи, який у процесі практики очікувано зазнає вдосконалення теоретичних положень та їхньої апробації в межах компетенції профільного науково-дослідницького колективу.

Основною функцією наукової інформації протягом магістерської практики виступає комунікативна — трансляція знань, напрацювань та навичок безпосередньо від науковця до студента.

Мета практики полягає у засвоєнні студентами-практикантами проблематики культурологічних дослідницьких полів, що домінують у вітчизняній гуманітаристиці та фіксація набутого досвіду.

Метою практики передбачено реалізацію таких кваліфікаційних завдань:

- Засвоїти контекст, витоки, генезу та основні етапи розвитку культурологічної думки в українській та світовій науковій спільноті;
- Відрефлексувати власну позицію в межах гуманітарного дослідницького поля;
- Оволодіти високим рівнем риторичної та писемної культури для адекватної професійної саморепрезентації;
- Вміти створити науковий проект на підставі проведених наукових досліджень з конкретної проблематики.

За кожним практикантом індивідуально закріплювався відповідний куратор з числа наукових співробітників ІК НАМ України, чий наукові інтереси перегукувалися/збігалися/корелювалися з обраними темами дипломних робіт магістрів.

Наукові проекти практикантів кафедри культурології НаУКМА, де застосовувалися напрацювання майбутніх дипломних робіт, вирізнялися творчим підходом і професійним виконанням. Слід зазначити організацію та проведення Наукових круглих столів з акцентуацією тематичних досліджень молодшої генерації культурологів українських ЗВО. Науково-організаційна діяльність практикантів висвітлювалася як у звітній документації та інформаційній презентації у НаУКМА «доцифрового» етапу (рис. 1), так і на інтернет-ресурсах (офіційному сайті) Інституту культурології НАМ України та згодом НаУКМА, зокрема Анонси та програми Наукових круглих столів:

- «Антропоцентризм культури в перспективі й ретроспективи», 18 квітня 2017 р.;
- «Культурологічні практики в сучасному культурологічному дискурсі», 18 квітня 2019 р. (рис. 2);
- «Культурологічні розвідки сучасності», 14 квітня 2020 р.: модераторка Р. Демчук;

- «Багаторівневість культурологічних досліджень через означення традиційного та новітнього», 13 квітня 2021 р.: модераторка М. Богуш;

- «Культурні дослідження, практики, компетенції в синхронії та діахронії», 18 квітня 2023 року; модераторка А. Дорошенко;

- «Культурологічні дослідження та культурні практики у презентації молодих науковців», 18 квітня 2024 р.: модератор О. Довганик;

- «Культурно-цивілізаційна проблематика у дослідженнях молодих науковців», 17 квітня 2025 р., модератор А. Богуцький

Наукова комунікація на Круглих столах відбувалася у річищі фахового діалогу задля забезпечення об'єктивності наукових досліджень, де магістрантами здійснювалася апробація теоретичних положень/припущень/підходів, що невдовзі виносилися на захист магістерських робіт перед Державними екзаменаційними комісіями.

Модераторами наукових заходів виступали викладачі, аспіранти, магістри кафедри культурології НаУКМА. За результатами роботи Наукових круглих столів формувалися Збірники матеріалів з подальшим розміщенням їхніх електронних версій на офіційних Інтернет-ресурсах Інституту культурології на умовах вільного безоплатного доступу [1, 2].

На жаль, 2025 р. рішенням адміністрації НаУКМА тимчасово «призупинено» набір на магістерську програму «Культурологія», що, зокрема, поставило на паузу подальшу реалізацію Практики дослідницької переддипломної Магістерської програми кафедри культурології НаУКМА.

Магістерська дослідницька практика кафедри культурології стала першою сходинкою до опанування обраного фаху саме у вирі життя. Адже набуття професійних навичок під час практики відбувається екзистенційно, на власному досвіді, а не кількісно-інформаційно, як у наслідку іншого виду діяльності, де застосовується кумулятивний підхід, зокрема прослуховування/накопичення теоретичного матеріалу лекцій. Практика спонукає до прийняття самостійних рішень під час діяльності у конкретних ситуаціях за умов соціокультурних викликів, привчає до потреби систематично вдосконалювати раніше набуті знання у досягненні намічених перспектив./

Література

1. Культурні дослідження, практики, компетенції в синхронії та діахронії // Збірник матеріалів наукового круглого столу, проведеного спільно Інститутом культурології НАМ України та кафедрою культурології НаУКМА 18.04.2023. URL <https://icr.org.ua/vydannya/knygy/kulturni-doslidzhennya-praktyku-kompetentsiyi-v-synhroniyi-ta-diahroniyi/>

2. Культурологічні дослідження та культурні практики у репрезентації молодих науковців // Збірник матеріалів наукового круглого столу, проведеного спільно Інститутом культурології НАМ України та кафедрою культурології НаУКМА 18.04.2024. URL <https://icr.org.ua/vydannya/kulturologichni-doslidzhennya-ta-kulturni-praktyku-u-reprezentatsiyi-molodyh-naukovtsiv/>

Додатки:

Рис. 1. Афіша Наукового круглого столу, що була розміщена на Дошці оголошень кафедри культурології ФГН НаУКМА. 2019 р.

Рис. 2. Інститут культурології НАМ України, 2019 р. Практиканти кафедри культурології НаУКМА презентують результати наукових досліджень. В центрі Д.О. Король, доцент кафедри культурології НаУКМА, Р.В. Демчук, професорка кафедри культурології НаУКМА, керівниця практики МП-2, С.М. Волков, заст. директора з наукової діяльності ІК НАМ України та наукові співробітники — куратори магістрантів від ІК НАМ України.

